

Cigánska synagóga v Prahe

Dr. Douglas Schar

Chcel som niečo zostaviť pre našich slovenských, rumunských a maďarských bratov a sestry, ktorí sa zaujímajú o tajomstvo nášho židovského pôvodu. Pre mnohých z nás je to nová myšlienka, ale čím viac testujeme členov komunity, tým viac si uvedomujeme náš židovský pôvod. Sme v procese odhaľovania tajomstva. Jedného človeka po druhom.

Medzitým tu je tajomstvo, ktoré naozaj dáva človeku zamyslieť sa.

Vedeli ste, že v Prahe kedysi stála cigánska synagóga? Naozaj stála. Tu môžete vidieť exteriér a interiér budovy.

Pozdrav z Prahy.

Cikánova synagoga.

10/4/906
 Siedecny
 Viedne
 Praha
 Siedecny
 Siedecny

Cigánska synagóga bola pomenovaná po svojom zakladateľovi, Solomonovi Salkindovi-Cikánovi alebo Salkindovi Zigeunerovi. Po požiari v roku 1689 bola v roku 1701 prestavaná vo väčšom meradle. V roku 1754 bola opäť zničená požiarom a v roku 1755 bola znovu prestavaná. V roku 1906 bola zbúraná a nahradila ju Jubilejná synagóga, postavená v roku 1906 na Jeruzalemskej ulici.

Bola cigánska synagóga postavená cigánskym Židom pre cigánskych Židov? Boli tam cigánski Židia? Historici sa k otázke, prečo bola synagóga nazvaná „cigánska synagóga“, väčšinou nevyjadrujú. Niektorí tvrdia, že bola nazvaná cigánska synagóga, pretože bola postavená v cigánskej štvrti. Iní tvrdia, že dostala tento názov, pretože bola postavená na „cigánskej ulici“. Niektorí tvrdia, že bola pomenovaná po svojom zakladateľovi Salomonovi Salkindovi-Ciganovi, a preto bola známa ako Cikanova Sinagoga. Väčšina sa rýchlo zhoduje, že v histórii tejto synagógy nefigurovali žiadni Cigáni.

Nie som si tým taký istý.

Čo vieme o Salomonovi Salkindovi-Ciganovi? Narodil sa v Selenici na Slovensku v roku 1580. Jeho rodičia boli Moses Zigeuner a Reginia Futralmacher. Bol bohatý obchodník a oženil sa s ženou menom Golde (1580-1613). Mal päť detí, Brauna, Abrahama, Josefa, Gersona a Herschmana. Jeho deti používali priezvisko Cigan a Zigeuner striedavo. On a jeho manželka postavili túto synagógu a keď Goldi zomrela, Salomon so zlomeným srdcom opustil Prahu a odišiel do Viedne, pričom synagógu zanechal svojim synom. Všetko, čo po ňom zostalo, je jeho náhrobný kameň.

תנצבה

656. Salomo Salkind Zigeiner.

... תב"ק [?] ד' (ג) ... Mittwoch.

Sandstein. 105 cm hoch, 56 cm breit, 13 cm dick, 70 cm Texthöhe, 28 cm Zeilenlänge. 404.

Der untere linke Teil des Steines ausgebrochen.

אבן שלמה
זקן ושבע ימים
הלך בדרך תמים
גמל חסדים לדללים
5 ונכבדים וצדקתו
עומדת בלל מיוח
אשר בנה בפראג
קריה נאמנה יה
הישיש כמר שלמה
10 זאקנר צ'יגיינר
משה
יום ד' (ג)
תך (ו) לפקת (ג) צבה

Diese Inschrift ist, wie bekannt, die einzige Quelle für die Erbauung der Prager Zigeiner-synagoge durch Salomo Salkind Zigeiner. Über den Erbauer und die Synagoge vgl. die Monographie von Aladar Deutsch, Die Zigeiner-Grossenhof- und Neusynagoge in Prag (Prag 1907). Die Angaben

Preklad zhora: Tento nápis je, ako je dobre známe, jediným zdrojom informácií o výstavbe pražskej cigánskej synagógy Salomom Salkindom Cigánom. Viac informácií o staviteľovi a synagóge nájdete v monografii Aladara Deutscha Die Zigeiner-Grossenhof- und Neusynagoge in Prag (Praha 1907).

Z jeho náhrobného kameňa sa teda dozvedáme, že Saloman Salkind Cigan bol cigánsky synagógový predstavený.

A to je asi všetko. Nikto sa tým ďalej nezaoberal a zatiaľ sa nezistilo nič nové. Kto bol Salomon Salkind-Cikán? Kto bol Salomon Cikán? Kto boli jeho ľudia? Boli to Židia? Boli to Cigáni? Boli to židovskí Cigáni? Nikto to nevie. Čo vieme? Nuž, jeho krstné meno bolo Saloman. A to bolo a je židovské meno.

V „Slovníku nemeckých židovských priezvisk“ nájdeme niektoré informácie o jeho druhom mene, Salkind.

„Salkind; pozri Sulkind”

„Sulkind: pravdepodobne z Sulka; možno z jidišského ženského mena sulka alebo suke, hypocoristickej formy shulamit z hebrejčiny, pôvodne znamenajúcej žena z shulem, miesta v starovekom Eretz Izrael, Pieseň piesní 7:1. Alebo staré nemecké mužské meno, ktoré používali stredoeurópski a východoeurópski Židia ako germanizovanú formu Saloman.”

Zakladateľom synagógy bol teda muž menom Saloman. Jeho druhé meno, Salkind, znamenalo buď syn Salomana, alebo syn Shulamit.

Teraz, jeho tretie meno, Gypsy (Cigan alebo Zigeuner), je miesto, kde sa veci začínajú zaujímavé. Jeho otec Moses používal meno Zigeiner (Gypsy) a on používal meno Cigan (Gypsy).

Prečo mal priezvisko Gypsy? Niektorí tvrdia, že Židia s priezviskom Gypsy (Cigan, Tsiganes, Zigeiner, Zigeuner) dostali svoje priezvisko ako prezývku, pretože mali tmavú plet'. Niekedy Židia dostali priezviská, ktoré odrážali niektoré fyzické črty, ako napríklad Gross (tučný) = Grossman alebo tučný muž, alebo rot (červený) = Rotman = ryšavý muž alebo kurz (nízky) = Kurzman = nízky muž. Niektorí by teda povedali, že Židia s priezviskom Gypsy dostali toto priezvisko, pretože mali tmavú plet'.

Opäť si nie som istý.

Preveril som všetky možné referenčné knihy v jidiš. Nenašiel som žiadnu zmienku o tom, že by sa slová Cigan alebo Zigeuner používali na opis tmavokožých ľudí. Slová Cherny (čierny) a Braun (hnedý) sa používali na opis tmavokožých ľudí a stali sa priezviskami. Slová Cigan alebo Zigeuner sa však v súvislosti s tmavokožými ľuďmi nenachádzajú.

Život Židov bol už tak dosť ťažký. Prečo by ste používali priezvisko Gypsy, ktoré so sebou prinášalo ďalšie problémy? Pokiaľ ste neboli cigánsky Žid.

Myslím si, že ľudia s priezviskom Cigan, Tsiganes alebo Zigeuner boli pravdepodobne cigáni a Židia. Ale zatiaľ to nemáme dokázané. Pracujeme na tom. Medzitým si pozrite všetky záznamy, ktoré uvádzajú známych Židov s priezviskom Gypsy! Dáva to zamyslieť.

Česky: Starý židovský hřbitov v Praze

Hľadanie priezviska (foneticky podobné): ZIGEUNER**Nájdeneých 23 záznamov.**

Spustené v utorok, 05. augusta 2025, 09:35:36 -0400

Dátum (anglicky)	Rodné priezvisko (anglicky)	Krstné meno (anglicky)	Krstné meno otca (anglicky)	Otec otca (anglicky)	Priezvisk o manžela/ manželky (anglicky)	Meno manžela/manžel ky (anglicky)	Otec manžela/m anželky (anglicky)	Ďalšie
1614		Goldeh			ZIGEUNER	Salkind		Viac
1637	TACHORS HOROWITZ	Klonimus Kalmann	Schimon					Viac
1645	ZIGEUNER	Abraham	Jizchok					Viac
1648	CIGÁNI	Jizchok	Moscheh					Viac
1648		Reichel	Jizchok		CIGÁNI	Moscheh		Viac
1668	BENDINER	Moscheh	Leb					Viac
1672		Beleh			ZIGEUNER	Hirschl	Moshe	Viac
1677	CIGÁNI	Hirschl	Moscheh					Viac
1680	CIGÁNI	Reichel	Moscheh		TILLIS	Heschel	Kessriel	Viac
1680	ZIGEUNER	Reichel	Moscheh		TILLIS	Heschel	Kassriel	Viac
Dátum (anglicky)	Rodné priezvisko (anglicky)	Krstné meno (anglicky)	Krstné meno otca (anglicky)	Otec otca (anglicky)	Priezvisk o manžela/ manželky (anglicky)	Meno manžela/manžel ky (anglicky)	Otec manžela/m anželky (anglicky)	Ďalšie
1710	ZIGEUNER CHAJAT	Hirsch	Leb					Viac
1714	ZIGEUNER	Sarah	Moshe		PORIES	Schmul Simon		Viac
1714	ZIGEUNER	Sorl	Moshe		PORIES	Schmuel Schimon		Viac
1714	JUTSCHIN	Breindl	Shalom		ZIGEUNER	Elijeh		Viac
1714	ZIGEUNER	Elijeh	Leb					Viac
1714	ZIGEUNER	Leb	Moscheh					Viac
1720	CIGÁNI	Reichl	Mosche?		CHAJAT	Sanwil		Viac

1720	CIGÁNI	Reichel	Moscheh		CHAJAT	Sanwil		Viac
1733	WIEN	Jitel	Menachem		ZIGEUNER	Peretz		Viac
1781	ZIGEUNER	Moscheh	Elijeh					Viac
Dátum (anglicky)	Rodné priezvisko (anglicky)	Krstné meno (anglicky)	Krstné meno otca (anglicky)	Otec otca (anglicky)	Priezvisk o manžela/ manželky (anglicky)	Meno manžela/manžel ky (anglicky)	Otec manžela/m anželky (anglicky)	Ďalšie
1784	TIAS	Beleh	Selig		ZIGEUNER	Elijeh		Viac
1784	TIAS	Beleh	Selig		ZIGEUNER	Elije		Viac
		Gerschon						Viac

[Uložte si toto ako obľúbené vyhľadávanie](#)

Edmond J. Safra Plaza| 36 Battery Place | New York, NY 10280
646.494.2972| info@jewishgen.org |© 2025, JewishGen, Inc. [Všetky práva vyhradené.](#)

[O NÁS](#)▼[VÝSKUM](#)▼[OBJAVUJTE](#)▼[UČTE SA](#)▼[SPOJTE SA](#)▼[DARUJTE](#)▼[Domov](#) » [Databázy](#) »**LitvakSIG****Žiadosti o pasy a osobné preukazy****Hľadanie priezviska (foneticky podobné): TSIGANES****Nájdenných 3 záznamov.**

Spustené vo štvrtok, 7. augusta 2025, 14:03:08 -0400

Meno	Vek	Rodinný stav	Číslo pasu	Adresa	Typ záznamu	Poznámky Zdroj
Dievčenské	Miesto narodenia	Vzťah k hlave domácnosti	Rok	Mesto	Dátum záznamu (D-M-R)	
meno Otec		Povolanie	odchodu	Uyezd	Archív/Fond/ Inventár/Súbor	
			Dôvod odchodu	Kraj	Odkaz na film	
CYGANAS / [TSIGAN], Yankel			307	Kaunas Kaunas Kaunas Litva	Žiadosť o vnútorný pas -august 1932 LCVA/402/1vp/76	Tento záznam pochádza z databázy LitvakSIG All-Lithuania (o LitvakSIG)
CIGANIS / [TSIGAN], Volf	narodený v roku 1909		314/1057236	Panevezys Panevezys Panevezys Litva	Žiadosť o vnútorný pas 19. jún 1929 LCVA/1264/3/3382	Osvedčenie č. 65 vydané Židovským gymnáziom v Panevezys 9. júna 1929 je v spise. Tento záznam pochádza z databázy LitvakSIG All-Lithuania (o LitvakSIG)
Hertsel	Ramygala, Panevezys Uyezd	žiak				
CIGANAS / [TSIGAN], Velvel	narodený v roku 1895 Byalistok	slobodný		Vytauto st. 2 Marijampole Marijampole Litva	Žiadosť o vnútorný pas 12. júl 1922 LCVA/1020/4/115	Meno jeho matky bolo Khasia HIMAKHER. Cudzie osvedčenie č. 6463 vydané v Marijampole 9. septembra 1922 je v spise. Tento záznam pochádza z LitvakSIG celolitevskej databázy (o LitvakSIG)
reisaku						

Uložte si toto ako obľúbené vyhľadávanie

[O NÁS](#)[VÝSKUM](#)[OBJAVUJTE](#)[UČTE SA](#)[SPOJTE SA](#)[DARUJTE](#)[Domov](#) » [Databázy](#) » USC Shoah Foundation – Rozhovory s preživšími

USC Shoah Foundation – Rozhovory s preživšími

Spustené vo štvrtok, 7. augusta 2025, 13:57:14 -0400

Odkaz na svedectvo	Meno	Pohlavie	Vzťah k respondentovi	Preživší	Dátum Kraj Mesto Miesto	Dátum úmrtia Príčina úmrtia Kraj Štát Mesto Miesto úmrtia	Alias Miesta
Odkaz na svedectvo	Kozin Dora	F	O	Á	1. september 1919 Poľsko Białystok (Białystok, Poľsko)		rodné meno: Cygan
Žid Preživší	[Cygan] Eleon	M	Otcovia, biologickí	Nie			Auschwitz (Poľsko: koncentračný tábor) ..
29. január 1996	[Cygan] Frieda	F	matky, biologické	Nie			(všeobecné)
Angličtina	[Cygan] Kadi	M	bratia, biologickí	Nie			Bergen-Belsen (Nemecko: koncentračný tábor) ..
(USA)	[Cygan] Sol	M	bratia, biologickí	Nešpecifikované		1937 iný typ úmrtia	Biały stok (Białystok, Poľsko)
Kalifornia	[Cygan] Rachela	F	sestry, biologické	Nie			Blizyn (Kielce, Poľsko: koncentračný tábor) Majdanek (Lublin, Poľsko: koncentračný tábor)
San Diego	[Cygan] Rose	F	sestry, biologické	Nie			New York (New York, USA)
	[Kozin] Leon	M	manželia	Á			Zeilsheim (Nemecko) ..